

DE OUDERE GENERATIES VAN HET GESLACHT DE WAERT (DE WEERT) TE RIDDERKERK EN RIJSOORD

door
K.J. Slijkerman

*Eerder gepubliceerd in Ons Voorgeslacht jrg. 55 (2000) een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

In de eerste helft van de zeventiende eeuw trad aan de Drogendijk onder Ridderkerk, en later aan de overzijde van het binnenwater De Waal te Rijsoord, een familie De Waert voor het voetlicht. De aan de Drogendijk (ook wel Drogenwaardijk en Pruiwendijk genoemd) woonachtige Willem Pietersz. (gen. II) ging zich als eerste van zijn familie met de naam De Waert tooien. Hij zal naast zijn boerenbedrijf een soort drinkgelegenheid hebben gehad. Deze waren destijds enorm talrijk en daarvoor werd op het platteland vaak eenvoudigweg de keuken van een particulier woonhuis gebruikt. De familie stamt uit Bolnes onder de jurisdictie van Ridderkerk en geraakte door het hertrouwen van stammoeder Neeltje Foppendr. in 1605 aan de Drogendijk verzeild. De naar schatting rond 1560 geboren stamvader Pieter Ariaensz. was vermoedelijk een zoon van de Bolnesser boer Adriaen Willem Gerritsz. (1515/1525-1595/1598) en diens eerste vrouw, die waarschijnlijk Joostje genaamd was. Dit meen ik althans te mogen concluderen uit de vernoemingen van zijn kinderen en de bij hen optredende doopgetuigen. Helaas is er geen akte aan het licht gekomen die deze filiatie uitdrukkelijk aantoont. Ware dit wel het geval geweest, dan behoorde deze familie De Waert met zekerheid tot dezelfde stam als de 's-Gravendeelse familie Brieff alias Man, waar mogelijk ook de Ridderkerkse familie Penning deel van uitmaakt. Ik publiceerde hier al over in dit tijdschrift in jaargang 1998, blz. 589 e.v.¹ Dit geslacht De Waert is nimmer wijdvertakt geweest en verdween in de loop van de achttiende eeuw vermoedelijk door uitsterven van het eiland IJsselmonde. De waarde van deze publikatie ligt voornamelijk in de omstandigheid dat menig hedendaags vorser bij kwartierstaatonderzoek op het eiland IJsselmonde op een dochter uit dit geslacht zal stuiten. Bij mijn onderzoek is er geen familiewapen van deze groep aan het licht gekomen.

Genealogie

I. *Pieter Ariaensz.*, geb. naar schatting ca. 1560, van Ridderkerk (1588), mogelijk heemraad van Ridderkerk (1599, 1600, 1602, 1603), overl. voor medio 1604, tr. Ridderkerk (otr. aldaar 6-2) 25-2-1588 *Neeltje Foppendr.*, van Ouderkerk (1588), weduwe wonende op Bolnes/van Ridderkerk (1605), overl. na 9-3-1616. Zij hertr. Rijsoord (1e afk. Ridderkerk 2-1) 27-1-1605 *Willem Bastiaensz.*, weduwnaar wonende aan de Drogendijk/van Rijsoord, boer aan de Drogendijk onder Ridderkerk, landeigenaar in Nieuw-Reyerwaard,² overl. voor 9-3-1616. Hij tr. 1e wellicht *N.N. Maertensdr.*, dochter van Maerten Symonsz., boer in Nieuw-Reyerwaard. Zoals in de inleiding reeds ter sprake is gebracht, was Pieter vermoedelijk een zoon van Adriaen Willem Gerritsz. en Joostje N.N. Dit echtpaar had reeds een volwassen zoon Pieter Adriaen Willemsz. alias den Brief, die in een akte van uitkoop gedateerd 9-1-1617 uitdrukkelijk jongste zoon van Adryan Willem Gerytss. genoemd is.³ Wellicht om verwarring te voorkomen met zijn omstreeks vijftien jaar daarvoor gestorven gelijknamige broer, die ook weeskinderen had nagelaten. Neeltje Foppen zal identiek zijn geweest (zij lijkt mij de enige met deze naam te Ridderkerk) met de vrouw die op 17-9-1587 te Ridderkerk optrad als doopgetuige voor een kind van Arien

Adriaensz. en Barbar Ariensdr. Laatstgenoemde is ongetwijfeld abusievelijk in de doopakte genoteerd met het patroniem van haar man. Zij heette ten rechte Barbar Inggensdr. en was derhalve de vrouw van Adriaen Adriaensz. Brieff alias Man, dan een broer van de man van Neeltje Foppensdr.⁴ Tevens was Neeltje Foppensdr. op 3-6-1601 te Ridderkerk doopgetuige voor een kind van Crijn Adriaensz. (Huysen) en Lea Pleunen (Verschoor). Zij zal ook identiek zijn geweest met 'Neelken Foppen huysvrouw', die op 30-4-1589 aldaar doopgetuige was voor een kind van Michiel Lenaertsz. en Anna Cornelisdr.

Ten haren huize te Ridderkerk compareerde op 9-3-1616 enerzijds Neltgen Foppen, weduwe van Willem Bastiaens, met haar gekoren voogd Ploen Harmans, met anderzijds Bastiaen en Jan Willems, voor hen zelf, en als voogd(en) van Sijcken Willems en Pieterken Willems, Maerten Willemsz., voor hem zelf, Symon Willemsz., voor hem zelf, en Jaacob Jacobs, als man en voogd van Neltgen Willems, voor hem zelf, allen kinderen van Willem Bastiaensz., mede geassisteerd met Adryan Maerten Symons, en kwamen tot vertichting. Neltgen zou in de boedel blijven zitten, bestaande uit een 'huys, hoff, berge, schuir, bomger etc.,' met 'die beterschap van de worff ende haevelynck', zoals zij dit met haar man bewoond had. Voorts de gehuurde landerijen, de paarden, koeien, jonge beesten, inboedel, ploegen, wagens etc, 'alle dat tot die bouwerie behort'. Hiervoor diende zij de voornoemde (stiefkinderen 350 gld. in drie termijnen te betalen. In geval Neltgen of haar (eigen) kinderen dit goed zouden willen verkopen, dienden de voornoemde (stiefkinderen daarvan op de hoogte te worden gesteld.⁵ Onderzoek in de archivalia van Ouderkerk a/d. IJssel bracht tot op heden niets aan het licht over de familie en het voorgeslacht van Neeltje Foppendr. Kinderen:

1. *Joosjen Pietersdr.*, ged. Ridderkerk 26-11-1589 (get. Jacob Clementsz. en Willemtjen Ariensdr.), j.d. van Ridderkerk (1632), overl. Ridderkerk mei/juli 1636, tr. Rijsoord (otr. 24-7) 13-8-1632 *Arien Vincken*, ged. Rijsoord 9-5-1599, j.m. van Rijsoord (1632), weduwnaar wonende Rijsoord (1639), overl. na 10-8-1676, zoon van Vinck Jansz. en Anneken Ellaerts. Hij hertr. Rijsoord (otr. 9-4) 1-5-1639 *Jorisje Cornelisdr*, j.d. van IJsselmonde, wonende Rijsoord.

Joostje zal vernoemd zijn naar haar grootmoeder van vaderszijde, die waarschijnlijk ook Joostje genaamd was. Haar doopgetuigen waren Jacob Clementsz. (Waegemaecker), de man van (een zuster van Joostje's vader?) Adriaenken Adriaen Willem Gerritsdr.⁶ en (een zuster van Joostje's vader?) Willemkken Adriaensdr.⁷ Haar enige kind was Pieter, gedoopt Rijsoord 6-4-1636 met als getuigen: Geertien Teunis, Ellert Vincken, Wilm Pietersen.

Op 12-7-1636 kwamen enerzijds Adriaen Vincken, weduwnaar van Joostgen P(iete)rdsr., wonende te Ridderkerk, en anderzijds Maerten P(iete)rzen Joncxt, als rechte bestorven bloedvoogd van het nagelaten weeskind van Adriaen (Aryen) Vincken bij Joostgen: P(iete)r Ariensen, 3½ maand oud, tot uitkoop. De vader zou in de boedel blijven zitten en daarvoor zou hij zijn zoon tot 18 jaar onderhouden etc. en dan 300 gld. als moederlijk bewijs uitreiken. Bij vooroverlijden van het kind zou zijn vader dit geld in drie termijnen moeten uitkeren (aan 's kinds erfgenamen) en daarboven ook de opbrengst van de verkochte kleding van diens moeder. Twee gouden ringen met 'de kiste ende luyrmande' zouden in de boedel blijven. Adriaen's vader Vinck Jansen stelde zich hiervoor als borg.⁸

In twee akten gedateerd 10-8-1676 legde de 70 jaar oude Ary Vincken een verklaring af.⁹ Rond 1606 is echter geen plaats voor een zoon Ary onder de kinderschaar van zijn ouders. Wellicht is deze leeftijd foutief opgegeven of gehoord en had dit 77 jaar moeten zijn. Hij komt nog in tal van akten te Rijsoord voor.

2. *Fop Pietersz.*, ged. Ridderkerk 31-3-1591 (get. Bastiaen Ariens, Jacob Clements, Adriaen Pietersdr.), zonder nageslacht overl. voor wellicht 12-7-1636.

Zijn doopgetuigen waren Bastiaen Ariens, vermoedelijk identiek met Sebastiaen Adriaen Roeien, de eerste man van (een zuster van Fop's vader?) Willemken Adriaensdr.,⁷ Jacob Clements (Waegemaecker), de man van (een zuster van Fop's vader?) Adriaeken Adriaen Willem Gerritsdr.,⁶ en Adriaen Pietersdr., vermoedelijk identiek met (de stiefmoeder van Fop's vader?) Adriaentgen Pieter Stevensdr., weduwe van (Fop's grootvader?) Adriaen Willem Gerritsz.¹⁰

3. *Maerten Pietersz. Joncx(s)t(en)*, ged. Ridderkerk 7-6-1592 (get. Aert Aertsz.), j.m. van en wonende Rijsoord (1628), gegoed op Slikkerveer, overl. 1638/1644, tr. Rijsoord (otr. aldaar en te Hendrik Ido Ambacht 9-1; aldaar bescheid gegeven om te Rijsoord te tr. 24-1) 27-1-1628 *Sijken (Cijtgen) Damisdr.*, j.d. van Hendrik Ido Ambacht (1628), overl. tussen 1644 en 27-11-1661.

Doopgetuige Aert Aertsz. kan ik momenteel niet in het familieverband plaatsen.

Vermoedelijk was hij identiek met de Aert Aertsz. Calis op Bolnes, man van Iychtgen Adriaensdr. Aryswager, die ook voorkomt in relatie tot de familiegroep Penning te Ridderkerk.¹¹ Het is onduidelijk waarom Maerten zich later met de naam Joncx(s)t(en) ging tooien. Gezien het feit dat Maerten in 1636 optrad als rechte bestorven bloedvoogd van het weeskind van zijn zuster Joosjen, zal hij toen de oudste in leven gebleven zoon van zijn ouders zijn geweest.

In het verpondingskohier uit 1627 over Ridderkerk werd het huis van Maerten Pietersen Joncxsten, dat van bescheiden waarde moet zijn geweest en aan de Drogendijck moet hebben gelegen, aangeslagen voor 4 pond. Onder zijn naam is (nadien?) de naam van Gillis de wever geschreven.¹²

Maerten Pietersen Joncxsten werd in het haardstedenkohier van Ridderkerk over 1638 aangeslagen voor 1 haarstede;^{12a} zijn weduwe in het haardstedenkohier over 1644 voor hetzelfde.^{12a} Maerten, in tegenstelling tot zijn broer Willem, komt niet voor in de diverse bewaard gebleven verpondingskohlereien en was derhalve geen 1000 pond gegoed.

Pieter Willemsen Waert, voor hem zelf en voor zijn broeder en zusters, en Pieter Aryensen Vinck, voor de ene helft, en Cornelis Tonis Symonsen, getrouwd met Annitgen Pieters, wonende te Ridderkerk, Cleys Huygen, getrouwd met Ariaentgen Pieters, wonende op Dubbeldam, Meeus Janssen, getrouwd met Pleuntgen Henricx, wonende onder Barendrecht, Aryen Joosten Buys, getrouwd met Annitgen Henricx, wonende op Heerjansdam, voor de andere helft, allen erfgenamen van Maerten Pietersen Joncxten en Cijtgen Dammis zaliger, hun oom en 'meuye' (= tante), transporteerden op 23-11-1661 aan Pieter Huygen, wonende te Ridderkerk, een huis en erf op Slikkerveer in Nieuw-Reyerwaard onder de jurisdictie van Ridderkerk. Dit huis was belend oost: Aryen Quirijnen Huyser de jonge en west: Lenert Aryen Pleunen. Tevens nog een stukje 'twaelff roeden' van ca. 1½ roeden breed aldaar buitendijks gelegen en nog een zelfde stuk aldaar omtrent de woning van Roockje Aryens.¹³

4. *Willem (Witte) Pietersz. de Waert*, volgt II.

II. *Willem (Witte) Pietersz. (de) Waert*, j.m. van Rijsoord (1617), boer, en wellicht ook waard, aan de Drogendijck onder Ridderkerk, overl. tussen 1652 en 14-5-1660, tr. Rijsoord 17-9-1617 *Grietge Cornelisdr. Baes*, ged. Rijsoord 31-3-1598, j.d. van Rijsoord (1617), overl. voor 27-6-1640, dochter van Cornelis Cornelisz. Man alias Baes, boer aan de Drogendijck onder Ridderkerk, en Margrieta (Grietken) Pleunendr.¹⁴ Willem's doop werd niet te Ridderkerk of Rijsoord teruggevonden. Willem P(iete)rsen de Waert, weduwnaar van zijn zaliger huisvrouw Grietgen Cornelisdr., enerzijds, en Cornelis Cornelisz., wonende in Kijfhoek, als bloedvoogd van de vijf onmondige weeskinderen bij Grietgen, kwamen op 27-6-1640 tot vertichting. Willem zou in de boedel blijven zitten, bestaande uit een o.a. een huis met eigen en huurlanden, en daarvoor zou hij zijn kinderen:

Pietergen, ca. 23 jaar, Neeltgen, ca. 18 jaar, Grietgen, 15 jaar, Pieter, 10 jaar, en Cornelis, 5 jaar oud, tot de leeftijd van 18 jaar onderhouden etc. en daarna aan ieder van hen 285 pond uitreiken. Omdat zijn dochters Pietergen en Neeltgen reeds 18 jaar waren geworden, zou hij over hun portie rente betalen. De kinderen zouden tevens de kleding van hun moeder ontvangen om te gebruiken. Alle kosten in de boedel en voor het maken van een inventaris zouden voor rekening van Willem komen.¹⁵ Voor 1000 pond werd Willem Pietersen Waert aangeslagen in de Ridderkerkse kohieren der 200e penning over 1638, 1644 en 1652.^{15a}

In de haardstedenkohieren van Ridderkerk over 1638^{12a} en 1644^{12a} werd Willem Pietersen Waert aangeslagen voor twee haardsteden.

Op 14-5-1660 kwamen Pieter Willemsen, zo voor hem zelf als voor zijn broeder Cornelis Willemsen, beide wonende op Ridderkerk, Bastiaen Cornelissen van den Nes, getrouwd met Pietertie Willems, Grietgen Willems, weduwe van Corstiaen Isbrantsen, en Leendert Ariensen Pieterman, getrouwd met Neeltie Willems, allen kinderen en erfgenamen van Willem Pietersen geprocreerd bij Grietgen Cornelis, in leven gewoond hebbende te Ridderkerk, tot kaveling van de goederen. Pieter en Cornelis verkregen het huis met toebehoren met 11 hont 33 roeden weiland te Ridderkerk, dat aan de oostzijde was belend aan Jop Leendertsen en aan de westkant door Arien Pleunen, en daarvoor zouden zij aan Van den Nes 620 Car. gld., aan de weduwe van Corstiaen Isbrantsen 620 gld., en aan Leendert Pieterman 933 gld. moeten betalen. Pieter, zijn zuster Grietge en hun zwager Van den Nes zetten hun handmerkje.¹⁶

Kinderen:

1. *Pieterke Willemsdr.*, ged. Rijsoord 7-1-1618 (vader: Witte Pietersz.), van Rijsoord (1640), overl. na 14-2-1672, tr. Rijsoord (otr. 8-12) 30-12-1640 *Bastiaen Cornelisz. van den Nes*, van De Linde (1640), boer, landeigenaar en land huurder te Groote Lindt, heemraad van Groote Lindt (1675-1679, 1681, 1682, 1684, 1688), overl. na 1688, zoon van Cornells Bastiaensz. van den Nes, boer te Groote Lindt, en Aechtgen Willemsdr. Dit echtpaar zal binnenkort uitgebreid worden behandeld in een artikel over het geslacht Van den Nes in het tijdschrift *Kronieken*.
2. *Cornells Willemsz.*, ged. Rijsoord 1-4-1619 (vader: Witte Pietersz.), overl. voor 28-1-1629.
3. *Janneke Willemsdr.*, ged. Rijsoord 11-10-1620, overl. voor 27-6-1640.
4. *Neeltgen Willemsdr.*, ged. Rijsoord 4-12-1622, overl. voor 27-6-1640.
5. *Neeltie Willemsdr.*, ged. Rijsoord 13-12-1623 (get. Joosken Pieters), j.d. van Rijsoord (1660), overl. na 14-5-1660, tr. Rijsoord (otr. 4-4-) 2-5-1660 *Leendert Ariensz. Pieterman*, j.m. uit Heeroudelandsambacht (1660), overl. na 3-11-1698, zoon van Adriaen Leendertsz. Pieterman, boer te Heeroudelandsambacht, heemraad, stadhouder (stedehouder) van Heeroudelandsambacht, en N.N. Hij hertr. *Jannigien Gerritsdr.* Dit echtpaar is behandeld in het artikel over het geslacht Pieterman.¹⁷
6. *Grietgen Willemsdr.*, geb. ca. 1625,¹⁸ woonde te Carnisse (1666), overl. tussen 18-12-1666 en 5-5-1668, tr. voor 3-10-1655¹⁹ *Cristiaen (Corstiaen, Cors) Isbrantsz. (Brande)*, ged. Barendrecht 17-1-1627, woonde te Carnisse, overl. tussen 16-10-1657¹⁹ en 14-5-1660, zoon van (Is)Brant Filpsz., boer te Carnisse, en Neeltge Aertsdr. Dit echtpaar is wellicht kort voor oktober 1650 te Barendrecht in de echt verbonden (sedertdien zijn de huwelijken van Barendrecht weer geregistreerd na het hiaat aanvangend in mei 1639). Filps Branden, wonende te Barendrecht onder Carnisse, en Jan Jansen, wonende op Heinenoord, en Pieter Willemsen, wonende in Rijsoord, als voogd van de nagelaten weeskinderen van zaliger Cors Brande, allen kinderen van Brant Filpsen, deden op 3-12-1660 aan Geerit Branden, wonende in de Oude Hitsert onder Oud-Beyerland, voor 700 Car. gld. transport van een huisje met melioratie van het erf aan 'sheerendijck' in Carnisse en nog een perceel land, dat gemeen met de koper lag.²⁰ Naar aanleiding van deze overdracht verklaarde Gerrit Brande dezelfde dag 600 Car. gld. aan de verkopers schuldig te

zijn, waarvan aan de weeskinderen van Cors Brande 225 gld. Deze schuldbrief was op 8-6-1662 voldaan.²¹

Op 18-12-1666 verklaarde de onder Carnisse wonende Grietje Willems, geassisteerd met haar broeder Pieter Willemsen, 92 Car. gld. 16 st. schuldig te zijn aan haar weeskinderen bij haar overleden man Kors Brande, spruitende 'wt de opgeleyde penningen van des. voors. van de weeskinderen haer zoon ende vooght Geerit Ijsbrantsen', die door haar in dank waren ontvangen. Zij verzekerde deze geldsom op haar huis en erf te Carnisse, dat aan de oost- en zuidzijde werd belend door 'den gemeenlantsdijck' en noordelijk door 'den gemeenlants wateringh'.²²

Pieter Willemsen, wonende onder Ridderkerk, mede namens Gerrit Branden, als voogden van de nagelaten weeskinderen van Kors Branden en Grietien Willemsen, beiden zaliger en bij leven gewoond hebbende in Carnisse, deed op 5-5-1668 transport aan Gijsbert Pietersen alias Sinter de Klaes van een huisje met erf aan 'sheerendijck' in Carnisse. Hij betaalde 100 gld. kontant en voor het restant van 350 car. gld. werd die dag een schuldbrief opgemaakt, welke op 19-11-1672 afgelost was.²³

7. *Cornells Willemsz.*, ged. Rijsoord 28-1-1629 (get. Joosken Pieters), overl. voor 9-3-1636.
8. *Pieter Willemsz. de Waert*, volgt IIIa.
9. *Mayken Willemsdr.*, ged. Rijsoord 1-5-1633 (get. Sijken Ariens), overl. voor 27-6-1640.
10. *Cornelis Willemsz. de Waert*, volgt IIIb.
11. *Joosjen Willemsdr.*, ged. Rijsoord 27-9-1637 (get. Sijken Damis, huisvrouw van Maerten P(ieters)), overl. voor 27-6-1640.

IIIa. *Pieter Willemsz. de Waert (de Weert)*, ged. Rijsoord 12-1-1631 (get. Joosjen Pieters), j.m. van Rijsoord (1672), boer te Rijsoord/Strevelshoek, landeigenaar aldaar en in Oud-Reyerwaard, woonde bij de Rijsoordse brug (1668), te Strevelshoek (1674, 1681), overl. tussen 11-5-1686 en 25-4-1693, tr. Rijsoord (otr. 6-2-) 21-2-1672 *Zijghtje Willemsdr.*, j.d. van Rijsoord (1672),²⁴ overl. Rijsoord (impost pro deo Ridderkerk 19) 12-1699, dochter van Willem Jansz. Drogen(wael)dijck (alias Snijer?), woonde aan de Drogendijck onder Ridderkerk, en Lijntje Pietersdr. Velthoen.²⁵ Blijkens de haardstedenkohieren over 1665 en 1666, dus jaren voor zijn huwelijk, bewoonde Pieter Willemsen Waert te Ridderkerk een huis met drie haardsteden.^{12a} Bij hun huwelijk waren haar voogden Pleun Pietersen en Pieter Dane getuigen.

Cornelis Jansen van Dalen, meester metselaar wonende te Heerjansdam, deed op 19-12-1668 aan Pieter Willemsen de Weert, wonende 'aen de rijsoortse brugge', voor 1000 Car. gld. transport van 11 hont land genaamd 'de mangelaer' in Strevelshoek.²⁶ Dezelfde dag werd voor de koopsom een schuldbrief opgemaakt, die op 8-5-1674 was geroyeerd.²⁷

Op 18-7-1663 verkreeg de aan de Drogen(wael)dijck onder de jurisdictie van Ridderkerk woonachtige Willem Jansen Droogendijck of Snijer 1 morgen 500 roeden - ofwel 11 hont - genaamd 'de mangelaer'.²⁸ Deze man was wellicht identiek met de schoonvader van Pieter de Waert. In het van 30-1-1673 daterende kohier van de huizen te Rijsoord en Strevelshoek werd het huis van Pieter Willemsen aangeslagen voor 1 gld. 5 st.²⁹

Pieter Willemsen de Weert, wonende in Strevelshoek, verklaarde op 9-5-1674 800 Car. gld. schuldig te zijn aan de op de Oostendam wonende Cornelis Herbetsen de jonge. Hij verzekerde deze lening op het land 'de mangelaer' met het huis in Strevelshoek. Pieter loste deze schuldbrief af op 6-2-1681.³⁰

In de avond van 17-3-1677, rond de klok van 6 uur, maakten Pieter Willemsen de Weert, ziek te bed liggende, en zijn vrouw Zijtie Willems, in hun woonplaats Rijsoord een testament op de langstlevende. Deze zou voogd zijn en diende hun kind of kinderen tot meerderjarigheid op te voeden etc. en aan hun allen vervolgens 150 car. gld. uit te reiken. Pieter tekende met een onzekere hand; zijn vrouw plaatste haar merkje.³¹

Pieter Willemsen de Weert, als getrouwd hebbende Sijtje Willems, wonende in Rijsoord, en Barent Cornelissen van Driel, schepen in Rijsoord, als getrouwd hebbende Pleuntie Willems, wonende aan 'den drogendijk' onder de jurisdictie van Ridderkerk, als erfgenamen van hun vrouws vader Willem Jansen, deden op 21-8-1678 voor 82 gld. transport aan Maerten Ariensen van een werf of dijkboomgaard aan 'de westzijse dijk' onder Ridderkerk.³²

Pieter Willemsen de Weert, wonende in Rijsoord, transporteerde op 1-5-1681 voor 418 gld. 18 st. aan de in de jurisdictie van Ridderkerk woonachtige Commer Jansen van der Wiel 568 roeden met het daarop staande gewas in Oud-Reyerwaard. Aan de westzijde was dit land belend aan Cornelis Willemsen de Weert.³³

Bij akte van 6-2-1681 verklaarde de in Strevelshoek wonende Pieter Willemsen de Weert 1000 Car. gld. schuldig te zijn aan de heer Samuel de Heyde van Zevender, tresaurier binnen Dordrecht. Van dit bedrag loste hij een schuldbrief van 800 gld. met 100 gld. interesten af, die op 9-5-1674 ten behoeve van Cornelis (Herbertsen) de Jonge was opgemaakt (zie hiervoor). Hij verzekerde deze lening op 11 hont land genaamd 'de mangelaer' met huis in Strevelshoek en op nog 2 morgen 300 roeden achter de watermolen in de heerlijkheid Rijsoord. Pieter's zwager, schepen Barent Cornelissen van Driel, compareerde mede en verklaarde dat de voornoemde landerijen onbelast waren. Hij refereerde aan een schuldbrief van 250 gld., die Arien Jansen, Pieters 'huysvrouws vaders broeder' op 26-11-1677 ten behoeve van Jacob Cornelissen de Vries was opgemaakt. Bij kaveling was deze brief aan Barent gekomen, die hiervoor ander land op hypotheek had moeten zetten.³⁴

Op 11-5-1686 wordt Pieter Willemsen de Weert, wonende onder Rijsoord en Strevelshoek, met Pleun Woutersen Leeuwenburch, Leendert Leendertsen Cappedijck, voor hem zelf als namens de erven van Jan Woutersen Leeuwenburch en namens de weduwe van Cornelis Woutersen Leeuwenburch, en Barent Cornelissen van Driel, wonende onder Rijsoord en Strevelshoek, genoemd als beschadigde borg voor de kinderen van Hendrick Pleunen, die in leven in de jurisdictie van Ridderkerk had gewoond. Zij machtigden genoemde Cappedijck om voor de hoge vierschaar van Zuid-Holland toestemming te vragen om het huis aan de 'westzijtsen dijk' onder Ridderkerk, waarvoor zij zich als borgen hadden gesteld, te mogen overdragen van Pieter van Gilst.³⁵

Zijgien Willemsdr., weduwe van Pieter Willemsen de Waard, wonende te Rijsoord, transporteerde, na publieke opveiling in de st. Jorisdoele te Dordrecht, op 25-4-1693 aan de in Barendrecht woonachtige Jacob Leendertsen ca. 1 morgen 550 roeden zaai- en boomgaardland genaamd 'de mangelaar' met het daarop staande huis met toebehoren. Dit goed was belast met een schuldbrief van 1000 Car. gld. ten behoeve van wijlen de heer Samuel de Heyde van Zevender, waarvan de verkoopster vervolgens ontslagen werd. Tevens bedong zij nog dat zij tot mei 1694 in het huis zou mogen wonen zonder daar huur voor te hoeven betalen.³⁶

Kinderen:

1. *Grietie*, ged. Rijsoord 5-2-1673 (get. Heyltie Cornelis).
2. *Lijntie*, ged. Rijsoord 20-10-1675 (get. Pleuntie Willems).
3. *Willemtie*, ged. Rijsoord 26-4-1682 (get. Pleuntie Willems).

IIIb. *Cornelis Willemsz. de Waert (de Weert)*, ged. Rijsoord Rijsoord 9-3-1636 (get. Nelleken Huygens), j.m. van Rijsoord (1667), vlasser (1680), woonde bij de Rijsoordse brug onder Ridderkerk, overl. (imp.pro deo Ridderkerk 4-5) 1698, tr. 1e Rijsoord (otr. 13-10) 6-11-1667 *Heyltie Cornelisdr. van Driel*, ged. Rijsoord 6-10-1652, j.d. van Rijsoord (1667), dochter van Cornelis Leendertsz. van Driel, boer te Rijsoord, schepen, stedehouder van Rijsoord, en Judith Barentsdr.,³⁷ tr. 2e Rijsoord (otr. 10-4) 2-5-1677 *Geertie Cornelisdr.*, ged. Rijsoord 25-1-1643, j.d. van Rijsoord (1677), overl. (impost pro deo Ridderkerk 23) 1-1700, dochter van Cornelis Lenaertsz. en Aerjaentie Cornelisdr.

Op 10-9-1676 trad Cornelis Willemsen de Weert voor de notaris te Rijsoord op als getuige bij het opmaken van een akte voor zijn buurman Geen Geloffsen de Roo, mr. smid wonende bij de ‘Rijsoortse brugge’ onder de jurisdictie van Ridderkerk. Hij plaatste zijn handtekening.³⁸ Blijkens een akte gedateerd 16-5-1677 woonde hijzelf nabij de genoemde brug. Toen transporteerde hij voor 25 Car. gld. aan de mr. schoenmaker Cornelis Cornelissen van der Tolen een dijkerfje naast de damsteeg van de Rijsoordse brug onder de jurisdictie van Ridderkerk en ‘streckende van de steenstraet van den selver damsteegh tot achter aen de sloot kant van Leend(ert) Foppen van Driel’. De op dat erfje staande perenboom zou van de Weert blijven.³⁹ Cornelis Willemsen de Weert, wonende ‘op den hoeck van de straetwegh bij de Rijsoortse brugge’ onder de jurisdictie van Ridderkerk, transporteerde bij akte van 7-6-1679 aan voornoemde Van der Tolen een tussen hun huis gelegen erfje met de beteling, ‘streckende voor van de Straetwegh tot achter aende heyninge die jegenwoordich staet dicht aen de willige aldaer, welke willige comen op de gront van de cooper’. De koopsom bedroeg 40 gld.⁴⁰ De Weert, wonende op hetzelfde adres, verklaarde op 18-5-1680 400 car. gld. schuldig te zijn aan de aan ‘den Pruymendijck’ voor Oud-Reyerwaard woonachtige Bastiaen Cornelisse Soeteman. Voor deze lening stelde hij 568 roeden weiland in Oud-Reyerwaard als zekerheid. Oostelijk was dit belend aan Pieter Willemsen de Weert.⁴¹ In het in 1680 opgestelde kohier der huishoudens te Ridderkerk staat het volgende te lezen: ‘Cornelis Willemsz. de Weert en sijn huysvrouw hebbende een kindt boven en twee benede de acht jaeren, behelpen haer met vlassen en komp soo soberlijck aen de kost’.⁴² Cornelis Willemsen de Weert, wonende kerkelijk onder Rijsoord, verklaarde bij akte van 14-6-1681 250 Car. gld. schuldig te zijn aan Cornelis van Zuydam, secretaris van Rijsoord. Hij verzekerde deze lening op 1 morgen in de heerlijkheid van Rijsoord, oostelijk en zuidelijk belend door (zijn gewezen schoonmoeder) de weduwe van Cornelis Leendertsen van Driel, westelijk door de heilige geest ter Groote Kerck binnen Dordrecht en zuidelijk door Arien Cornelis Zoeteman. Tevens compareerde de mede in Rijsoord wonende Judith Barents, weduwe van Cornelis Leendertsen van Driel, en verklaarde dat dit land vrij van hypotheek was. Deze schuld was 27-11-1684 geroyeerd.⁴³ Judith Barents, weduwe van Cornelis Leenderts van Driel, wonende te Rijsoord, geassisteerd met haar zoon Arien Cornelis van Driel, en Cornelis Willems de Waart, haar gewezen schoonzoon, deden op 27-11-1684 voor 472 gld. 10 st. transport aan Ds. Johannis Leroy, predikant te Rijsoord, van 1½ morgen weiland aldaar. De Waart had hierin een aandeel van 600 roeden.⁴⁴ Dit moet vanouds land van de familie Van Driel zijn geweest. Voor de laatste maal vond ik Cornelis Willemsz. de Waert bij leven vermeld op 23-7-1695, toen hij getuige was voor zijn zoon Willem bij diens ondertrouw te Rijsoord. Willem Cornelissen de Waard en Pieter Teunissen van Vliet, getrouwd met Griettien Cornelissen de Waard, kinderen en behuwd kind van zaliger Cornelis Willemsen de Waard bij Heyltien Cornelissen van Driel, transporteerden op 12-2-1700 voor 800 Car. gld. aan de onder Kleine Lindt wonende Willem Cornelissen den Vries 3 morgen 300 roeden weiland onder de jurisdictie van Rijsoord. Zuidelijk: werd dit belend door ‘den langewegh’ en noordelijk door ‘de middelwetering van Rijsoort’.⁴⁵

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. *Grietie*, ged. Rijsoord 10-11-1669 (get. Judith Barents)
2. *Willem*, ged. Rijsoord 14-2-1672 (get. Pieter Willemsz., Pietertie Willems).⁴⁶

Kinderen uit het tweede huwelijk:

3. *Ariaentie*, ged. Rijsoord 3-4-1678 (get. Lijntie Pieters).
4. *Heyltje*, ged. Rijsoord 8-3-1681 (get. Aeltie Cornelis).

Noten

1. KJ. Slijkerman, De oudere generaties van het geslacht Penning uit Ridderkerk, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 1998, blz. 589-625.
2. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 87, fol. 190 , 199v, 200v
3. Als noot 1, blz. 596, 597.
4. Als noot 1, blz. 593, 594. De dopeling Adriaentyen was ongetwijfeld identiek met de Ariaentje Adriaensdr. Man, de latere vrouw van Jan Aerdoom, wier doop te Ridderkerk aanvankelijk niet te vinden was doordat haar moeder in de doopakte met foutief patroniem is opgetekend. Zie: J. Versluys, De oudere generaties van het geslacht Man te 's-Gravendeel, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 1970, blz. 158.
5. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 114, akte d.d. 9-3-1616.
6. Als noot 1, blz. 596.
7. Als noot 1, blz. 594.
8. ARA, wka Ridderkerk inv. nr. 1, akte d.d. 12-7-1636.
9. ARA, ona Rijsoord inv. nr. 7053, akten d.d. 10-8-1676.
10. Als noot 1, blz. 592.
11. Als noot 1, blz. 606.
12. GA Ridderkerk inv. nr. 31.
- 12a. GA Ridderkerk inv. nr. 71.
13. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 11, fol. 277v e.v.
14. KJ. Slijkerman, Het geslacht Baes alias (De) Swaen alias Van der Swaen alias Man te Ridderkerk, Rijsoord, Cromstrijen en Oud-Beyerland (*Geslachten van het eiland IJsselmonde deel 3*), uitg. 1990, blz. 43 e.v.
15. ARA, wka Ridderkerk inv. nr. 1, fol. 137v e.v.
- 15a. GA Ridderkerk, inv. nr. 53.
16. GA Dordrecht, ona inv. nr. 176, fol. 234 e.v.
17. K.J. Slijkerman, Willem Willemsz. Leenheer en het geslacht Pieterman uit Heeroudelelandsambacht, in: *Ons Voorgeslacht* jrg. 1998, blz. 150.
18. Wellicht gedoopt in een hiaat van het doopboek van Rijsoord.
19. Doop van kind te Barendrecht.
20. ARA, ora West-Barendrecht en Carnisse inv. nr. 3, fol. 98v e.v.
21. ARA, ora West-Barendrecht en Carnisse inv. nr. 3, fol. 99v
22. ARA, ora West-Barendrecht en Carnisse inv. nr. 3, fol. 177 e.v.
23. ARA, ora West-Barendrecht en Carnisse inv. nr. 4, fol. 191v en fol. 192 e.v.
24. Aldaar geen doop gevonden.
25. ARA, ona Rijsoord inv. nr. 7053, akte d.d. 19-3-1671.
26. ARA, ora Rijsoord en Strevclshoek inv. nr. 1, fol. 143 e.v.
27. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 144 e.v.
28. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 66 e.v.; zie ook fol. 68 e.v. en idem inv. nr. 12, akte d.d. 2(5?)-51663.
29. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 19, akte d.d. 30-1-1673.
30. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 157 e.v.
31. ARA, ona Rijsoord inv. nr. 7053, akte d.d. 17-3-1677.
32. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 13, fol. 99v e.v.
33. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 13, fol. 198v e.v.
34. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 181 e.v.
35. ARA, ona Ridderkerk inv. nr. 6996, akte d.d. 11-5-1686.
36. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 225 e.v.
37. C. Sigmund en KJ. Slijkerman, Drie verwante geslachten Van Driel (*Zuid-Hollandse eilanden ca. 1350-1650*), uitg. 1998, blz. 165.
38. ARA, ona Rijsoord inv. nr. 7053, akte d.d. 10-9-1676.
39. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 13, fol. 66v
40. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 13, fol. 122 e.v.
41. ARA, ora Ridderkerk inv. nr. 13, fol. 169v e.v.

42. J. van der Es, Kohier van de huishouden te Ridderkerk anno 1680, in: *Ridderkerk in de Gouden Eeuw* (uitg. Stichting Oud Ridderkerk nr. 10), uitg. 1988, blz. 60 (bron: GA Ridderkerk inv. nr. 73).
43. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 184ve.v.
44. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 199ve.v.
45. ARA, ora Rijsoord en Strevelshoek inv. nr. 1, fol. 255 e.v.
46. Zie voor hem: KJ. Slijkerman, De geslachten Vlasblom te Heerjansdam in de zeventiende eeuw, in: *Gens Nostra* jrg. 1989, blz. 48.